

Hospodaření ČR v roce 2021: rekordní schodek státního rozpočtu, nejrychleji se zadlužující země v EU a ekonomický růst jeden z nejnižších

29.8.2022 - | Nejvyšší kontrolní úřad

Stanovisko NKÚ k návrhu státního závěrečného účtu ČR za rok 2021.

Nejvyšší kontrolní úřad (NKÚ) ve svém stanovisku k návrhu státního závěrečného účtu ČR za rok 2021 konstatuje, že Česká republika byla loni nejrychleji se zadlužující zemí Evropské unie (EU), schodek rozpočtu překonal do té doby nejhorší výsledek z roku 2020 a Česko se zařadilo mezi země s nejnižší mírou ekonomického růstu v EU. Na druhé straně ale ČR eviduje nejnižší nezaměstnanost ze zemí Unie.

Ačkoliv zůstala Česká republika jednou z nejméně zadlužených zemí Evropské unie, byla zároveň meziročně nejrychleji se zadlužující zemí. Podíl veřejného dluhu ve vztahu k HDP se loni zvýšil meziročně o 4,2 procentního bodu, což bylo nejvíce ze všech zemí EU. „Zatímco dvacet zemí Unie dokázalo v roce 2021 meziročně své zadlužení k HDP snížit, to naše vzrostlo o více než čtyři procentní body,“ konstatuje prezident NKÚ Miloslav Kala. Podle něj brání lepšímu výsledku zejména vysoký podíl mandatorních¹ a kvazimandatorních² výdajů státu: „Bez zásadní reformy těchto výdajů – počínaje omezením agend zabezpečovaných státem –, bez razantního zefektivnění, zrychlení a zeštíhlení státního aparátu a bez reforem všech systémů, včetně sociálního a zdravotního, nelze veřejné rozpočty zkonsolidovat. A to ani v dobách ekonomického růstu,“ upozorňuje Miloslav Kala.

Právě mandatorní a kvazimandatorní výdaje pohltily v roce 2021 již téměř 94 % příjmů státního rozpočtu. Pouze 6,4 %, tedy přibližně 95 mld. Kč, zbývalo vládě na reakce na aktuální ekonomické či sociální problémy nebo na nastartování ekonomiky pomocí investic. Pokud nebudou provedeny kroky vedoucí k úsporám na výdajové straně státního rozpočtu, bude nutné posílit jeho příjmy.

Schodek státního rozpočtu dosáhl v roce 2021 téměř 420 mld. Kč. O více než 52 mld. Kč tak překonal do té doby nejhorší výsledek z roku 2020. A to přesto, že ekonomické restriktce související s pandemií covidu-19 v loňském roce nedosahovaly takové míry jako v roce 2020.

ČR se loni zařadila mezi země s nejnižší mírou ekonomického růstu v EU, když její HDP meziročně vzrostl o 3,3 %, což bylo o 2,1 procentního bodu méně než průměr EU. V porovnání s námi vykázaly nižší růst HDP pouze Slovensko a Německo. Vyššímu meziročnímu růstu HDP zabránilo zejména meziročně výrazně horší saldo zahraničního obchodu. To na rozdíl od vysokých přebytků v minulých letech skončilo v roce 2021 deficitem 1,5 mld. Kč. Důvodem tohoto vývoje byly vyšší ceny dováženého zboží, zejména ropy a zemního plynu, a nižší zahraniční poptávka.

Na druhé straně si ČR i v roce 2021 udržela v rámci EU nejnižší míru nezaměstnanosti, a to 2,8 %. Byla tak o 4,2 procentního bodu nižší než průměrná míra nezaměstnanosti v Evropské unii (7 %).

Novela zákona o rozpočtovém určení daní měla přinést obcím a krajům dodatečné příjmy a zmírnit výpadek daně z příjmů fyzických osob po zrušení superhrubé mzdy. Hospodaření územních rozpočtů po konsolidaci skončilo v přebytku 41,3 mld. Kč a meziročně se zvýšilo o 27,3 mld. Kč. Zůstatek na bankovních účtech samospráv dosáhl na konci roku 2021 částky 367,5 mld. Kč a meziročně se zvýšil

o 47,4 mld. Kč. „Územní rozpočty potřebují určitou rezervu. Je však třeba se ptát, zda současné rezervy nejsou již nadměrné, navíc znehodnocované vysokou inflací,“ dodává prezident NKÚ.

<https://www.nku.cz/cz/pro-media/tiskove-zpravy/hospodareni-cr-v-roce-2021:-rekordni-schodek-statni-ho-rozpoctu--nejrychleji-se-zadluzujici-zeme-v-eu-a-ekonomicky-rust-jeden-z-nejnizsich-id12710>